

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

22 päivänä syyskuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen — Immateriaalioikeus — Tekijänoikeus ja lähioikeudet — Direktiivi 2001/29/EY — Kappaleen valmistamista koskeva yksinoikeus — Poikkeukset ja rajoitukset — 5 artiklan 2 kohdan b alakohta — Yksityiskäyttöön tapahtuvaa kopiointia koskeva poikkeus — Sopiva hyvitys — Yksityisoikeudellisten sopimusten tekeminen sopivaa hyvitystä koskevan maksuvapautuksen perusteiden määrittämiseksi — Vain loppukäyttäjä voi vaatia maksun palautusta

Asiassa C-110/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Consiglio di Stato (ylin hallintotuomioistuin, Italia) on esittänyt 4.12.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 2.3.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Microsoft Mobile Sales International Oy, aiemmin Nokia Italia SpA,

Hewlett-Packard Italiana Srl,

Telecom Italia SpA,

Samsung Electronics Italia SpA,

Dell SpA,

Fastweb SpA,

Sony Mobile Communications Italy SpA ja

Wind Telecomunicazioni SpA

vastaan

Ministero per i beni e le attività culturali (MIBAC),

Società italiana degli autori ed editori (SIAE),

Istituto per la tutela dei diritti degli artisti interpreti esecutori (IMAIE), selvitystilassa,

Associazione nazionale industrie cinematografiche audiovisive e multimediali (ANICA) ja

Associazione produttori televisivi (APT),

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

Assotelecomunicazionin (Asstel),

Vodafone Omnitel NV:n,

H3G SpA:n,

Movimento Difesa del Cittadinon,

Assoutentin,

Adiconsumin,

Cittadinanza Attivan ja

Altroconsumon

osallistuessaa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. Toader, A. Rosas, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

julkisasiamies: N. Wahl,

kirjaaja: hallintovirkamies L. Carrasco Marco,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 24.2.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Microsoft Mobile Sales International Oy, edustajinaan G. Cuonzo ja Vincenzo Cerulli Irelli, avvocati,
- Hewlett-Packard Italiana Srl, edustajinaan A. Clarizia ja M. Quattrone, avvocati,
- Telecom Italia SpA, edustajinaan F. Lattanzi ja E. Stajano, avvocati,
- Samsung Electronics Italia SpA, edustajinaan S. Cassamagnaghi, P. Todaro ja E. Raffaelli, avvocati,
- Dell SpA, edustajinaan L. Mansani ja F. Fusco, avvocati,
- Sony Mobile Communications Italy SpA, edustajinaan G. Cuonzo sekä Vincenzo ja Vittorio Cerulli Irelli, avvocati,
- Wind Telecomunicazioni SpA, edustajinaan B. Caravita di Toritto, S. Fiorucci ja R. Santi, avvocati,
- Società italiana degli autori ed editori (SIAE), edustajinaan M. Siragusa ja M. Mandel, avvocati,
- Assotelecomunicazioni (Asstel), edustajanaan M. Libertini, avvocato,
- Altroconsumo, edustajinaan G. Scorza, D. Reccia ja M. Salvati, avvocati,

— Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajinaan A. Vitale ja S. Fiorentino, avvocati dello Stato,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas ja D. Segoin,

— Euroopan komissio, asiamiehinään V. Di Bucci ja J. Samnadda,

kuultuaan julkisasiamiehen 4.5.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY (EYVL 2001, L 167, s. 10) 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty useiden sellaisten oikeusriitojen yhteydessä, joissa asianosaisina ovat yhtäältä muun muassa kotitietokoneita, nauhoitus- ja tallennuslaitteita, matkapuhelimia ja kameroita valmistavat ja jälleenmyyvät yhtiöt ja toisaalta Ministero per i beni e le attività culturali e del turismo (kulttuurisineistä ja -toiminnoista sekä matkailualasta vastaava ministeriö, Italia, jäljempänä MIBAC), Società italiana degli autori ed editori (Italian tekijänoikeusjärjestö, jäljempänä SIAE), selvitystilassa oleva Istituto per la tutela dei diritti degli artisti interpreti esecutori (esittävien taiteilijoiden oikeuksien suojaamisesta vastaava instituutti), Associazione nazionale industrie cinematografiche audiovisive e multimediali (elokuva-, audiovisuaali- ja multimedia-alan kansallinen järjestö) ja Associazione produttori televisivi (televisiotuottajien järjestö) ja joissa on kyse SIAE:n välityksellä tekijänoikeudellisesti suojattujen teosten tekijöille maksettavasta ”sopivasta hyvityksestä” näistä teoksista yksityiskäyttöön valmistettujen kappaleiden johdosta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 2001/29 johdanto-osan 31, 35 ja 38 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(31) Eri oikeudenhaltijaryhmien välisten samoin kuin eri oikeudenhaltijaryhmien ja suojatun aineiston käyttäjien välisten oikeuksien ja etujen oikeudenmukainen tasapaino on turvattava. – –

– –

(35) Tietyissä poikkeus- tai rajoitustapauksissa oikeudenhaltijoiden olisi saatava sopiva hyvitys suojattujen teostensa tai muun aineistonsa käytön korvaamiseksi heille riittävällä tavalla. Tällaisen sopivan hyvityksen muotoa, yksityiskohtaisia järjestelyjä ja mahdollista tasoa määritettäessä olisi otettava huomioon kunkin tapauksen erityisolosuhteet. Näitä olosuhteita arvioitaessa käyttökelpoinen peruste voi olla kyseisestä toimesta oikeudenhaltijoille mahdollisesti aiheutuva haitta. – –

– –

(38) Jäsenvaltioilla olisi oltava oikeus säätää poikkeuksesta tai rajoituksesta kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen silloin, kun kyseessä on tietynlainen kappaleen valmistaminen äänite-, kuvatalenne- ja audiovisuaalisesta aineistosta yksityiseen käyttöön sopivaa hyvitystä vastaan. Tähän voi sisältyä oikeudenhaltijoiden menetysten korvausjärjestelmien käyttöönotto tai jatkaminen. – –”

4 Direktiivin 2001/29 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Kappaleen valmistamista koskeva oikeus”, säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yksinoikeus sallia tai kieltää suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa kokonaan tai osittain tapahtuva kappaleen valmistaminen on:

- a) tekijöillä teostensa osalta;
- b) esittäjillä esitystensä tallenteiden osalta;
- c) äänitetuottajilla äänitteidensä osalta;
- d) elokuvien ensimmäisten tallenteiden tuottajilla elokuviensa alkuperäiskappaleiden ja niiden kopioiden osalta; ja
- e) yleisradio-organisaatioilla lähetystensä tallenteiden osalta riippumatta siitä, onko kyseessä lähetysten langallinen vai langaton siirto, tai siirto kaapelin tai satelliitin välityksellä.”

5 Tämän direktiivin 5 artiklan, jonka otsikko on ”Poikkeukset ja rajoitukset”, 2 kohdan b alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksista tai rajoituksista 2 artiklassa säädettyyn kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen seuraavissa tapauksissa:

– –

- b) kun kyseessä ovat luonnollisten henkilöiden mille tahansa välineelle valmistamat kappaleet, jotka on tehty yksityiseen käyttöön ja joiden käyttötarkoitus ei ole välittömästi tai välillisesti kaupallinen, edellyttäen, että oikeudenhaltijat saavat sopivan hyvityksen, jonka osalta otetaan huomioon 6 artiklassa tarkoitettujen teknisten toimenpiteiden soveltaminen kyseiseen teokseen tai aineistoon taikka niiden soveltamatta jättäminen;

– –”

Italian oikeus

6 Direktiivi 2001/29 saatettiin osaksi Italian oikeusjärjestystä tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa annetun direktiivin 2001/29/EY täytäntöönpanosta 9.4.2003 annetulla asetuksella nro 68 (decreto legislativo n. 68 – Attuazione della direttiva 2001/29/CE sull’armonizzazione di taluni aspetti del diritto d’autore e dei diritti connessi nella società dell’informazione; Supplemento ordinario, GURI nro 87, 14.4.2003), jolla muutettiin tekijänoikeuden ja muiden sen käyttöön liittyvien oikeuksien suojasta 22.4.1941 annettua lakia nro 633 (legge n. 633 – Protezione del diritto d’autore e di altri diritti connessi al suo esercizio, jäljempänä LDA) ottamalla tähän lakiin 71 sexies, 71 septies ja 71 octies §:n, jotka koskevat ”kappaleen yksityistä valmistamista henkilökohtaiseen käyttöön”.

7 LDA:n 71 sexies §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Luonnollinen henkilö saa 102-quater §:ssä tarkoitettujen teknisten toimenpiteiden rajoissa valmistaa mille tahansa välineelle kappaleita äänitteistä ja videotallenteista yksinomaan henkilökohtaiseen käyttöön, kunhan sillä ei tavoitella voittoa eikä käyttötarkoitus ole suoraan tai välillisesti kaupallinen.”

8 LDA:n 71 septies §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Äänitteiden tekijöillä ja tuottajilla sekä audiovisuaalisten teosten alkuperäisillä tuottajilla, esiintyvillä taiteilijoilla ja videotallenteiden tuottajilla sekä heidän oikeudenhaltijoillaan on oikeus hyvitykseen 71-sexies §:ssä tarkoitettujen äänitteiden ja videotallenteiden yksityisestä kopioinnista. Hyvitys koostuu pelkkään äänitteiden tai videotallenteiden analogiseen tai digitaaliseen tallentamiseen tarkoitettujen laitteiden osalta loppuostajan jälleenmyyjälle maksamasta hinnasta määritettävästä prosenttiosuudesta, joka lasketaan monitoimilaitteiden osalta sellaisen laitteen hinnasta, jolla on vastaavat ominaisuudet kuin kyseisen monitoimilaitteen tallentamiseen tarkoitettulla osalla, tai ellei tämä ole mahdollista, kiinteästä laitekohtaisesta hinnasta. Äänen ja videokuvan tallentamiseen käytettävien välineiden – kuten äänitteiden tai videotallenteiden tallentamiseen tarkoitettujen analogisten välineiden, digitaalisten välineiden tai kiinteiden tai siirrettävien muistien – osalta hyvitys koostuu summasta, joka lasketaan suhteessa kyseisten välineiden tallennuskapasiteettiin. Etäohjattavien videotallennusjärjestelmien osalta tässä momentissa tarkoitettujen hyvityksen maksaa palvelun tarjoaja, ja se lasketaan suhteessa palvelusta saatavaan korvaukseen.

2. Edellä 1 momentissa tarkoitettu hyvitys määritetään [unionin] lainsäädäntöä noudattaen ja joka tapauksessa kappaleen valmistamista koskevat oikeudet huomioon ottaen [MIBAC:n] asetuksella, joka annetaan viimeistään 31.12.2009, kun on kuultu 190 §:ssä tarkoitettua komiteaa ja 1 momentissa tarkoitettujen laitteiden ja välineiden valmistajien enemmistöä edustavia toimialajärjestöjä. Hyvityksen määrittämisessä otetaan huomioon se, sovelletaanko 102-quater §:ssä tarkoitettuja teknisiä toimenpiteitä, ja se, että digitaalisella kopioinnilla ja analogisella kopioinnilla on erilaiset vaikutukset. Asetusta tarkistetaan kolmen vuoden välein.

3. Hyvityksen on velvollinen maksamaan henkilö, joka valmistaa 1 momentissa tarkoitettuja laitteita ja välineitä tai tuo niitä valtion alueelle saadakseen voittoa. Näiden henkilöiden on toimitettava [SIAE:lle] joka kolmas kuukausi ilmoitus toteutetuista myynneistä ja suoritettavista hyvityksistä, jotka on maksettava samana ajankohtana. Jos hyvityksen maksaminen laiminlyödään, tallennuslaitteiden tai -välineiden jälleenmyyjä on yhteisvastuussa hyvityksen maksamisesta. – –”

9 LDA:n 71 octies §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Edellä 71-septies §:ssä tarkoitettu hyvitys äänitteiden tallentamiseen suunnitelluista laitteista ja välineistä maksetaan [SIAE:lle], joka varmistaa, että hyvityksestä, josta se ensin vähentää omat kulunsa, maksetaan 50 prosenttia äänitteiden tekijöille ja heidän oikeudenhaltijoilleen sekä 50 prosenttia äänitteiden valmistajille muun muassa näiden enemmistöä edustavien toimialajärjestöjen välityksellä.

2. Äänitteiden valmistajien on maksettava välittömästi ja joka tapauksessa kuuden kuukauden kuluessa 50 prosenttia 1 momentin mukaisesti saamastaan hyvityksestä kyseisille esittäjille.

3. Edellä 71-septies §:ssä tarkoitettu hyvitys videotallenteiden tallentamiseen suunnitelluista laitteista ja välineistä maksetaan [SIAE:lle], joka varmistaa, että hyvityksestä, josta se ensin vähentää omat kulunsa, maksetaan 30 prosenttia videotallenteiden tekijöille ja loput 70 prosenttia yhtä suurissa osuuksissa audiovisuaalisten teosten alkuperäisille valmistajille, videotallenteiden valmistajille ja esittäjille muun muassa näiden enemmistöä edustavien toimialajärjestöjen välityksellä. Esittäjille maksetusta hyvityksestä 50 prosentin osuudella rahoitetaan 5.2.1992 annetun lain nro 93 7 §:n 2 momentissa kuvattuja toimintoja ja tavoitteita.”

- 10 MIBAC antoi 30.12.2009 LDA:n 71 septies §:n 2 momentin nojalla asetuksen äänitteiden ja videotallenteiden yksityisestä kopioinnista maksettavan hyvityksen määrittämisestä (decreto relativo alla determinazione del compenso per la riproduzione privata di fonogrammi e di videogrammi, jäljempänä 30.12.2009 annettu asetus); asetuksessa on vain yksi artikla, jonka mukaan ”teknisessä liitteessä, joka on [tämän] asetuksen erottamaton osa, vahvistetaan äänitteiden ja videotallenteiden yksityisestä kopioinnista [LDA:n] 71-septies §:n nojalla maksettavan hyvityksen määrä”.
- 11 30.12.2009 annetun asetuksen teknisessä liitteessä (jäljempänä tekninen liite) olevaan 2 §:ään sisältyy yksityisestä kopioinnista maksettavan hyvityksen määrät, ja siinä mainitaan luettelo 26 tuoteryhmästä, joista kullekin on vahvistettu tämän hyvityksen määrä.
- 12 Teknisen liitteen 4 §:ssä todetaan seuraavaa:
- ”1. [SIAE] laatii näiden säännösten soveltamista tehostavia sopimuksia, myös objektiivisten tai subjektiivisten vapautusten myöntämiseksi, esimerkiksi laitteiden tai välineiden ammattimaisen käytön tai tiettyjen videopelilaitteiden tapauksissa. Nämä soveltamista koskevat sopimukset otetaan käyttöön yhteisymmärryksessä niiden henkilöiden, jotka ovat velvollisia maksamaan hyvityksen yksityiskäyttöön tapahtuvasta kopioinnista, tai heitä edustavien toimialajärjestöjen kanssa.
2. Ennen näitä säännöksiä voimassa olleet sopimukset pysyvät voimassa, kunnes edellä 1 momentissa tarkoitettut sopimukset on tehty.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 13 Pääasian valittajat valmistavat ja myyvät muun muassa kotitietokoneita, nauhoitus- ja tallennuslaitteita, matkapuhelimia ja kameroita.
- 14 Valittajat nostivat Tribunale amministrativo regionale del Lazio (Lazion alueellinen hallintotuomioistuin, Italia) kanteita 30.12.2009 annetun asetuksen kumoamiseksi. Ne väittivät kanteidensa tueksi, että asianomainen kansallinen lainsäädäntö on unionin oikeuden vastainen muun muassa siitä syystä, että henkilöiden, jotka toimivat selvästi muussa kuin yksityiskäyttöön tapahtuvan kopioinnin tarkoituksessa, eli muun muassa oikeushenkilöiden ja ammatillisessa tarkoituksessa toimivien henkilöiden oli suoritettava yksityistä kopiointia koskeva maksu. Valittajat korostivat myös MIBAC:n SIAE:lle, joka on Italian tekijänoikeuksien yhteisvalvontajärjestö, delegoiman toimivallan syrjivää luonnetta, koska kansallisessa lainsäädännössä annetaan viimeksi mainitulle toimivalta nimetä henkilöt, jotka on vapautettava yksityistä kopiointia koskevasta maksusta, ja henkilöt, jotka voivat hakea maksetun maksun palautusta maksua koskevassa palautusmenettelyssä.
- 15 Tribunale amministrativo regionale del Lazio hylkäsi nämä kanteet.
- 16 Pääasian valittajat tekivät tuomiosta, jolla mainitut kanteet hylättiin, valituksen Consiglio di Statoon (ylin hallintotuomioistuin, Italia), jolla on epäilyksiä siitä, miten direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohtaa on tässä tilanteessa tulkittava, minkä johdosta se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko unionin oikeusjärjestys, erityisesti direktiivin 2001/29 – – johdanto-osan 31 perustelukappale ja 5 artiklan 2 kohdan b alakohta, esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle (erityisesti [LDA:n] 71 sexies §:lle, kun sitä tarkastellaan yhdessä [teknisen liitteen] 4 §:n kanssa), jonka mukaan selvästi muihin kuin yksityiskäyttöön tapahtuvan kopioinnin tarkoituksiin – toisin sanoen yksinomaan ammattikäyttöön – hankittujen välineiden ja laitteiden tapauksessa yksityistä kopiointia koskevasta maksusta etukäteen myönnettävän vapautuksen perusteiden määrittäminen siirretään yksityisesti sovittavaksi eli vapaasti neuvoteltavaksi (etenkin mainitussa 4 §:ssä tarkoitettujen

soveltamissopimusten muodossa) ilman yleisiä säännöksiä ja minkäänlaisia takeita yhdenvertaisesta kohtelusta SIAE:n ja niiden henkilöiden, jotka ovat velvollisia maksamaan hyvityksen, tai heitä edustavien toimialajärjestöjen välillä?

- 2) Onko unionin oikeusjärjestys, erityisesti direktiivin 2001/29 – – johdanto-osan 31 perustelukappale ja 5 artiklan 2 kohdan b alakohta, esteenä sellaiselle kansalliselle lainsäädännölle (erityisesti [Italian tekijänoikeuslain] 71 sexes §:lle, kun sitä tarkastellaan yhdessä 30.12.2009 annetun asetuksen ja SIAE:n maksujen palauttamisesta antamien ohjeiden kanssa), jonka mukaan selvästi muihin kuin yksityiskäyttöön tapahtuvan kopioinnin tarkoituksiin – toisin sanoen yksinomaan ammattikäyttöön – hankittujen välineiden ja laitteiden osalta palautusta ei voi vaatia välineiden ja laitteiden valmistaja vaan ainoastaan loppukäyttäjä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

- 17 SIAE katsoo, että ensimmäinen kysymys on jätettävä tutkimatta, koska tämä kysymys olisi pitänyt ratkaista tulkitsemalla kansallista oikeutta unionin oikeuden mukaisesti; tämän tulkinnan mukaan muiden kuin luonnollisten henkilöiden yksinomaan ammattikäyttöön hankkimista tallennuslaitteista ja -välineistä ei kanneta yksityistä kopiointia koskevaa maksua.
- 18 Tässä yhteydessä on syytä muistuttaa, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklassa käyttöön otetussa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämällä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kun siis kansallisen tuomioistuimen esittämät kysymykset koskevat unionin oikeuden tulkintaa, unionin tuomioistuin on lähtökohtaisesti velvollinen ratkaisemaan ne (ks. mm. tuomio 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, 21 kohta ja tuomio 12.11.2015, Hewlett-Packard Belgium, C-572/13, EU:C:2015:750, 24 kohta).
- 19 Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisukysymyksen ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. tuomio 16.6.2015, Gauweiler ym., C-62/14, EU:C:2015:400, 25 kohta ja tuomio 8.9.2015, Taricco ym., C-105/14, EU:C:2015:555, 30 kohta).
- 20 Näin ei kuitenkaan ole käsiteltävässä asiassa, koska unionin tuomioistuimelle esitetty ensimmäinen kysymys, joka koskee unionin oikeuden tulkintaa, ei ole millään tavoin hypoteettinen ja koska sen yhteys pääasian tosiseikkoihin on osoitettu, sillä tämä kysymys koskee unionin oikeuden sellaisten säännösten tulkintaa, joita ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pitää ratkaisevina sen pääasiassa annettavana olevan ratkaisun kannalta, etenkin yksityistä kopiointia koskevan maksun kantamisesta vapauttamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen kannalta, kun välineet ja laitteet on ostettu selvästi muuhun kuin yksityiskäyttöön tapahtuvan kopioinnin tarkoitukseen.
- 21 SIAE väittää myös, että toinen kysymys on jätettävä tutkimatta, koska se on samanlainen kuin kysymykset, joihin unionin tuomioistuin on jo vastannut.

- 22 Tällainen väite tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisesta on hylättävä. Vaikka näet oletetaan, että esitetty kysymys on asiallisesti samanlainen kuin kysymys, josta on jo annettu ennakkoratkaisu vastaavassa tapauksessa, tällainen seikka ei millään tavalla estä kansallista tuomioistuinta esittämästä unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymystä, eikä se johda siihen, että näin esitetty kysymys on jätettävä tutkimatta (ks. vastaavasti tuomio 6.10.1982, Cilfit ym., 283/81, EU:C:1982:335, 13 ja 15 kohta; tuomio 2.4.2009, Pedro IV Servicios, C-260/07, EU:C:2009:215, 31 kohta ja tuomio 26.11.2014, Mascolo ym., C-22/13, C-61/13–C-63/13 ja C-418/13, EU:C:2014:2401, 49 kohta).
- 23 Tästä seuraa, että esitetyt kysymykset on otettava tutkittaviksi.

Asiakysymys

- 24 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksillään, joita on tarkasteltava yhdessä, lähinnä, onko unionin oikeutta – etenkin direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa – tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa yhtäältä sen edellytykseksi, että selvästi muuhun kuin yksityisen kopioinnin käyttötarkoitukseen tarkoitettujen laitteiden ja välineiden valmistajat ja maahantuojat vapautetaan yksityistä kopiointia koskevasta maksusta, asetetaan sopimusten tekeminen yhteisön, jolla on teosten tekijöiden etujen edustamisessa lakisääteinen monopoli, ja hyvityksen suorittamiseen velvollisten tai heitä edustavien toimialajärjestöjen välillä ja jossa toisaalta säädetään, että perusteettomasti maksetun maksun tilanteessa maksun palautusta voi vaatia ainoastaan näiden laitteiden ja välineiden loppukäyttäjää.
- 25 Ensiksi on todettava, että direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksesta tai rajoituksesta tämän direktiiviin 2 artiklassa säädettyyn kappaleen valmistamista koskevaan yksinoikeuteen, kun kyseessä ovat luonnollisen henkilön mille tahansa välineelle valmistamat kappaleet, jotka on tehty yksityiseen käyttöön ja joiden käyttötarkoitus ei ole välittömästi tai välillisesti kaupallinen, edellyttäen, että tämän yksinoikeuden haltijat saavat sopivan hyvityksen, jonka osalta otetaan huomioon mainitun direktiivin 6 artiklassa tarkoitetut tekniset toimenpiteet.
- 26 Kuten direktiivin 2001/29 johdanto-osan 35 ja 38 perustelukappaleesta ilmenee, direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ilmaistaan unionin lainsäätäjän tahto perustaa erityinen hyvitysjärjestelmä, jonka täytäntöönpanon käynnistää oikeudenhaltijoille aiheutunut vahinko, joka aiheuttaa lähtökohtaisesti velvollisuuden ”korvata” tai ”hyvittää” se viimeksi mainituille (tuomio 9.6.2016, EGEDA ym., C-470/14, EU:C:2016:418, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 27 Koska direktiivin 2001/29 säännöksissä ei säädetä nimenomaisesti sopivan hyvityksen järjestelmän eri tekijöistä, jäsenvaltioilla on laaja harkintavalta päättäessään siitä, kenen on saatava tämä hyvitys. Sama koskee kyseisen hyvityksen muodosta, sitä koskevasta yksityiskohtaisista järjestelyistä ja sen mahdollisesta tasosta päättämistä (ks. vastaavasti tuomio 11.7.2013, Amazon.com International Sales ym., C-521/11, EU:C:2013:515, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 28 Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, on niin, että jotta sopiva hyvitys ja siten järjestelmä, johon se perustuu, olisivat direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisia, niiden on oltava sidoksissa oikeudenhaltijoille yksityisestä kopioinnista aiheutuvaan vahinkoon (ks. vastaavasti tuomio 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 29 Sopivan hyvityksen rahoittamiseksi perustettu järjestelmä soveltuu yhteen niiden edellytysten kanssa, jotka koskevat direktiivin 2001/29 johdanto-osan 31 perustelukappaleessa tarkoitettua ”oikeudenmukaista tasapainoa” yhtäältä sopivan hyvityksen saajina olevien tekijöiden oikeuksien ja etujen sekä toisaalta suojatun aineiston käyttäjien oikeuksien ja etujen välillä, vain, jos kyseisiä kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja laitteita ja välineitä voidaan käyttää yksityiseen kopiointiin, jolloin niistä voi aiheutua vahinkoa suojatun teoksen tekijälle. Näiden edellytysten valossa digitaaliseen

kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista laitteista ja välineistä perittävän yksityistä kopiointia koskevan maksun on välttämättä liityttävä näiden laitteiden ja välineiden käyttämiseen yksityiseen kopiointiin (ks. vastaavasti tuomio 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, 52 kohta).

- 30 Toiseksi on muistutettava, että unionin tuomioistuin on todennut, että koska vahinkoa kappaleen valmistamista koskevan yksinoikeuden haltijalle aiheuttaa henkilö, joka valmistaa kappaleen suojatusta teoksesta yksityiseen käyttöönsä pyytämättä etukäteen lupaa kyseiseltä oikeudenhaltijalta, tällaisen henkilön on pääsääntöisesti korvattava mainittuun kappaleen valmistamiseen liittyvä vahinko rahoittamalla tälle oikeudenhaltijalle maksettava hyvitys (tuomio 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, 45 kohta; tuomio 16.6.2011, Stichting de Thuiskopie, C-462/09, EU:C:2011:397, 26 kohta ja tuomio 11.7.2013, Amazon.com International Sales ym., C-521/11, EU:C:2013:515, 23 kohta).
- 31 Unionin tuomioistuin on kuitenkin myöntänyt, että kun otetaan huomioon ne käytännön vaikeudet, joita liittyy yksityisten käyttäjien yksilöintiin samoin kuin heidän velvoittamiseensa korvaamaan kappaleen valmistamista koskevan yksinoikeuden haltijoille aiheuttamansa vahinko, jäsenvaltiot voivat vahvistaa sopivan hyvityksen rahoittamiseksi ”yksityistä kopiointia koskevan maksun”, jota ei peritä kyseisiltä yksityishenkilöiltä vaan niiltä, joilla on hallinnassaan kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja koneita, laitteita ja välineitä ja jotka antavat tällä perusteella oikeudellisesti tai tosiasiallisesti näitä kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja koneita, laitteita ja välineitä yksityishenkilöiden käyttöön. Tällaisessa järjestelmässä henkilöiden, joilla on näitä kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja koneita hallinnassaan, on suoritettava yksityistä kopiointia koskeva maksu (ks. vastaavasti tuomio 21.10.2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, 46 kohta; tuomio 16.6.2011, Stichting de Thuiskopie, C-462/09, EU:C:2011:397, 27 kohta ja tuomio 11.7.2013, Amazon.com International Sales ym., C-521/11, EU:C:2013:515, 24 kohta).
- 32 Jäsenvaltiot voivat siten tietyin edellytyksin periä yksityistä kopiointia koskevaa maksua erotuksetta kappaleen valmistamiseen soveltuvista tallennuslaitteista myös tilanteissa, joissa niiden lopullinen käyttö ei ole direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu esimerkkitapaus (ks. tuomio 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, 44 kohta).
- 33 Unionin tuomioistuin on täsmentänyt tältä osin, että koska kyseisessä järjestelmässä mahdollistetaan se, että maksuvelvolliset voivat vyöryttää yksityistä kopiointia koskevan maksun määrän näiden samojen koneiden, laitteiden ja välineiden käyttöön antamisesta tai suorittamastaan kappaleenvalmistamispalvelusta perimäänsä hintaan, maksusta aiheutuvasta kustannuksesta vastaa lopullisesti yksityinen käyttäjä, joka maksaa tämän hinnan, ja tätä on pidettävä yhteensopivana kappaleen valmistamista koskevan yksinoikeuden haltijoiden ja suojatun aineiston käyttäjien etujen kesken vallitsevan direktiivin 2001/29 johdanto-osan 31 perustelukappaleessa tarkoitettun ”oikeudenmukaisen tasapainon” kanssa (ks. vastaavasti tuomio 16.6.2011, Stichting de Thuiskopie, C-462/09, EU:C:2011:397, 28 kohta ja tuomio 11.7.2013, Amazon.com International Sales ym., C-521/11, EU:C:2013:515, 25 kohta).
- 34 Unionin tuomioistuin on näin ollen katsonut, että järjestelmä, jonka mukaan tällaista maksua peritään, on direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukainen vain, jos sen käyttöönotto on perusteltua käytännön vaikeuksien vuoksi ja jos maksuvelvollisilla on oikeus maksun palautukseen silloin, kun sitä ei ole maksettava (ks. vastaavasti tuomio 11.7.2013, Amazon.com International Sales ym., C-521/11, EU:C:2013:515, 31 kohta ja tuomio 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, 45 kohta).
- 35 Tästä on todettava, että yksityisen kopiointin maksua koskeva järjestelmä voi olla perusteltu muun muassa sen vuoksi, että on tarpeen ratkaista se, että loppukäyttäjien yksilöinti on mahdotonta tai että kyseisten käyttäjien yksilöinnissä on käytännön vaikeuksia tai muita samankaltaisia vaikeuksia (tuomio 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 36 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä kuitenkin ilmenee, ettei mainittua maksua pidä missään tapauksessa periä kappaleen valmistamiseen tarkoitettujen koneiden, laitteiden ja välineiden toimittamisesta muille henkilöille kuin luonnollisille henkilöille selvästi muuhun tarkoitukseen kuin yksityiseen käyttöön tarkoitettujen kopioiden tekemistä varten (tuomio 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 37 Tällaisessa järjestelmässä on lisäksi säädettävä sellaisesta oikeudesta saada yksityistä kopiointia koskeva maksu palautetuksi, joka on todellinen ja joka ei tee maksetun maksun takaisin saamista suhteettoman vaikeaksi. Maksun takaisin saamista koskevan oikeuden käytön ulottuvuuden, tehokkuuden, käytettävissä olon, julkisuuden ja yksinkertaisuuden on mahdollistettava yksityistä kopiointia koskevan maksun järjestelmästä mahdollisesti syntyvän epätasapainon korjaaminen todettuihin käytännön vaikeuksiin vastaamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 11.7.2013, Amazon.com International Sales ym., C-521/11, EU:C:2013:515, 36 kohta ja tuomio 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, 52 kohta).
- 38 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiä kysymyksiä on tarkasteltava näiden päätelmien valossa.
- 39 Ensinnäkin on todettava, että pääasiassa kyseessä olevassa sopivaa hyvitystä koskevassa järjestelmässä säädetään, kuten LDA:n 71 septies §:n 1 momentista ilmenee, että yksityistä kopiointia koskeva maksu koostuu loppukäyttäjän jälleenmyyjälle asianomaisista laitteista ja välineistä maksamasta hinnasta määritettävästä osuudesta, jonka määrä vahvistetaan laitteiden ja välineiden tallennuskapasiteetin perusteella. LDA:n 71 septies §:n 3 momentin mukaan tämän maksun on velvollinen maksamaan henkilö, joka valmistaa tällaisia laitteita ja välineitä tai tuo niitä Italiaan saadakseen voittoa.
- 40 Tältä osin on kiistatonta, että pääasiassa kyseessä olevassa lainsäädännössä ei säädetä yleisesti sovellettavasta säännöksestä, jossa vapautetaan yksityistä kopiointia koskevan maksun suorittamisesta valmistajat ja maahantuojat, jotka osoittavat, että muut kuin luonnolliset henkilöt ovat hankkineet laitteet ja välineet selvästi muuhun tarkoitukseen kuin yksityiseen käyttöön tarkoitettujen kopioiden tekemistä varten.
- 41 Tämän tuomion 36 kohdassa mainitusta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, ettei mainittua maksua voida periä tällaisten koneiden toimittamisesta.
- 42 Kuten tämän tuomion 29 kohdassa on mainittu, sopivan hyvityksen rahoittamiseksi perustettu järjestelmä soveltuu yhteen direktiivin 2001/29 johdanto-osan 31 perustelukappaleessa tarkoitettua ”oikeudenmukaista tasapainoa” koskevien edellytysten kanssa vain, jos kyseisiä kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja laitteita ja välineitä voidaan käyttää yksityiseen kopiointiin.
- 43 Kuten Italian hallitus korostaa, teknisen liitteen 4 artiklassa tosin säädetään, että SIAE:n on ”laadittava” sopimuksia ”myös objektiivisten tai subjektiivisten vapautusten myöntämiseksi, esimerkiksi laitteiden tai välineiden ammattimaisen käytön tai tiettyjen videopelilaitteiden tapauksissa”, ja nämä sopimukset on tehtävä yhteisymmärryksessä niiden henkilöiden kanssa, joiden on suoritettava yksityistä kopiointia koskeva maksu, tai heitä edustavien toimialajärjestöjen kanssa.
- 44 Unionin tuomioistuin on kuitenkin muistuttanut, että direktiivin 2001/29 5 artiklassa säädettyjä poikkeuksia on sovellettava siten, että noudatetaan yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, joka on Euroopan unionin perusoikeuskirjan 20 artiklassa vahvistettu unionin oikeuden yleinen periaate ja joka unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan edellyttää, että toisiinsa rinnastettavia tilanteita ei kohdella eri tavalla eikä erilaisia tilanteita kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella (tuomio 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, 31 ja 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 45 Jäsenvaltiot eivät täten voi säätää sellaisista sopivaa hyvitystä koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, joilla otetaan käyttöön eri ryhmiin kuuluvien talouden toimijoiden, jotka myyvät sellaisia toisiinsa verrattavissa olevia tavaroita, jotka yksityistä kopiointia koskeva poikkeus kattaa, tai suojattujen aineistojen eri käyttäjäryhmien perusteeton erilainen kohtelu (tuomio 5.3.2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 46 Käsiteltävässä asiassa on todettava, ettei pääasiassa kyseessä olevan lainsäädännön nojalla voida taata kaikissa tilanteissa valmistajien ja maahantuojien, joiden on maksettava yksityistä kopiointia koskeva maksu ja jotka voivat olla toisiinsa verrattavissa tilanteissa, yhdenvertaista kohtelua.
- 47 Aluksi on nimittäin niin, että tässä lainsäädännössä, jossa ei säädetä – kuten tämän tuomion 40 kohdassa on todettu – yleisesti sovellettavasta säännöksestä, jossa vapautetaan yksityistä kopiointia koskevan maksun suorittamisesta valmistajat ja maahantuojat, jotka osoittavat, että muut kuin luonnolliset henkilöt ovat hankkineet laitteet ja välineet selvästi muuhun tarkoitukseen kuin yksityiseen käyttöön tarkoitettujen kopioiden tekemistä varten, asetetaan SIAE:lle vain keinoja koskeva velvollisuus, sillä viimeksi mainitulla on ainoastaan velvollisuus ”laatia” sopimuksia sellaisten henkilöiden kanssa, joiden on suoritettava yksityistä kopiointia koskeva maksu. Tästä seuraa, että toisiinsa verrattavissa tilanteissa olevia valmistajia ja maahantuojia mahdollisesti kohdellaan eri tavalla sen mukaan, ovatko ne tehneet sopimuksen SIAE:n kanssa.
- 48 Seuraavaksi on todettava, että mainitussa lainsäädännössä ja erityisesti teknisen liitteen 4 §:ssä ei säädetä objektiivista ja läpinäkyvistä perusteista, jotka sopivan hyvityksen suorittamiseen velvollisten henkilöiden tai heitä edustavien toimialajärjestöjen on täytettävä tällaisten sopimusten tekemiseksi, sillä mainitussa säännöksessä mainitaan ainoastaan esimerkkinä vapautus ”laitteiden tai välineiden ammattimaisen käytön tai tiettyjen videopelilaitteiden tapauksissa” ja sovelletut vapautukset voivat lisäksi olla tämän saman säännöksen sanamuodon mukaan objektiivisia tai subjektiivisia.
- 49 Lopuksi on niin, että koska tällaisten sopimusten tekeminen on jätetty vapaasti neuvoteltaviksi yhtäältä SIAE:n ja toisaalta sopivan hyvityksen suorittamiseen velvollisten henkilöiden tai heitä edustavien toimialajärjestöjen välillä, on katsottava – vaikka oletettaisiin, että tällaisia sopimuksia tehdään kaikkien sellaisten henkilöiden kanssa, jotka voivat vedota vapautukseen yksityistä kopiointia koskevan maksun suorittamisesta –, ettei ole takeita siitä, että toisiinsa verrattavissa tilanteissa olevia valmistajia ja maahantuojia kohdeltaisiin samalla tavalla, koska tällaisten sopimusten sanamuoto perustuu yksityisoikeudellisten neuvottelujen lopputulokseen.
- 50 Lisäksi tämän tuomion 47–49 kohdassa esiin tuodut seikat estävät katsomasta, että pääasiassa kyseessä olevalla kansallisella lainsäädännöllä taattaisiin tämän tuomion 44 kohdassa mainitun vaatimuksen täyttäminen tehokkaasti sekä muun muassa oikeusvarmuuden periaatetta noudattaen.
- 51 Kuten toisen ennakkoratkaisukysymyksen sanamuodosta ja unionin tuomioistuimelle esitetystä huomautuksista ilmenee, toiseksi SIAE:n laatiman palautusmenettelyn, joka mainitaan SIAE:n internetsivuilla saatavilla olevissa SIAE:n ”ohjeissa”, mukaan palautusta voi vaatia ainoastaan loppukäyttäjä, joka ei ole luonnollinen henkilö. Palautusta ei sen sijaan voi vaatia välineiden ja laitteiden valmistaja tai maahantuoja.
- 52 Tässä yhteydessä on riittävää todeta, kuten julkisasiamies totesi ratkaisuehdotuksensa 58 ja 59 kohdassa, että vaikka unionin tuomioistuin tosin totesi 5.3.2015 antamassaan tuomiossa Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, 55 kohta), ettei unionin oikeus ole esteenä sopivan hyvityksen järjestelmälle, jossa säädetään oikeudesta saada yksityistä kopiointia koskeva maksu palautetuksi ainoastaan laitteiden tai välineiden, joista maksu kannetaan, loppukäyttäjän hyväksi, se täsmänsi, että tällainen järjestelmä on sopusoinnussa unionin oikeuden kanssa ainoastaan sillä edellytyksellä, että maksuvelvolliset vapautetaan unionin oikeuden mukaisesti maksun maksamisesta, jos ne osoittavat toimittaneensa kyseiset laitteet ja välineet muille henkilöille kuin luonnollisille henkilöille selvästi muuhun tarkoitukseen kuin yksityisten kopioiden tekemistä varten.

- 53 Näin ei kuitenkaan ole pääasiassa, kuten tämän tuomion 39–49 kohdassa olevista päätelmistä ilmenee.
- 54 Lisäksi on muistutettava, kuten direktiivin 2001/29 johdanto-osan 31 perustelukappaleesta ilmenee, että oikeudenhaltijoiden ja suojattujen aineistojen käyttäjien välillä on säilytettävä oikeudenmukainen tasapaino. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sopivan hyvityksen järjestelmän on täten sisällettävä mekanismeja, erityisesti palautusmekanismeja, joiden tarkoituksena on korjata kaikenlainen erilaisten käyttäjäryhmien vahingoksi tuleva ”ylikorvaaminen”, joka ei olisi yhteensopiva kyseisessä perustelukappaleessa mainitun vaatimuksen kanssa (ks. analogisesti tuomio 12.11.2015, Hewlett-Packard Belgium, C-572/13, EU:C:2015:750, 85 ja 86 kohta).
- 55 Käsiteltävässä asiassa pääasiassa kyseessä olevassa sopivan hyvityksen järjestelmässä ei säädetä riittävästä maksusuorituksesta vapautumisen takeista valmistajille ja maahantuojille, jotka osoittavat, että laitteet ja välineet on hankittu selvästi muuhun tarkoitukseen kuin yksityiseen käyttöön tarkoitettujen kopioiden tekemistä varten; siinä olisi joka tapauksessa säädettävä, kuten tämän tuomion 37 kohdassa on todettu, sellaisesta oikeudesta saada maksu palautetuksi, joka on todellinen ja joka ei tee maksetun maksun takaisin saamista suhteettoman vaikeaksi. Pääasiassa kyseessä olevassa sopivan hyvityksen järjestelmässä säädettyä maksun takaisin saamista koskevaa oikeutta ei kuitenkaan voida pitää todellisena, koska on kiistatonta, etteivät luonnolliset henkilöt voi vedota siihen edes silloin, kun he hankkivat laitteet ja välineet selvästi muuhun tarkoitukseen kuin yksityiseen käyttöön tarkoitettujen kopioiden tekemistä varten.
- 56 Edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että unionin oikeutta – etenkin direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohtaa – on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa yhtäältä sen edellytykseksi, että selvästi muuhun kuin yksityisen kopioinnin käyttötarkoitukseen tarkoitettujen laitteiden ja välineiden valmistajat ja maahantuojat vapautetaan yksityistä kopiointia koskevasta maksusta, asetetaan sopimusten tekeminen yhteisön, jolla on teosten tekijöiden etujen edustamisessa lakisääteinen monopoli, ja hyvityksen suorittamiseen velvollisten tai heitä edustavien toimialajärjestöjen välillä ja jossa toisaalta säädetään, että perusteettomasti maksetun maksun tilanteessa maksun palautusta voi vaatia ainoastaan näiden laitteiden ja välineiden loppukäyttäjä.

Tuomion ajallisten vaikutusten rajoittamista koskeva vaatimus

- 57 SIAE vaatii kirjallisissa huomautuksissaan unionin tuomioistuinta rajoittamaan tuomion ajallisia vaikutuksia, mikäli tämä toteaa, että direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohta on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle.
- 58 SIAE kiinnittää vaatimuksensa tueksi unionin tuomioistuimen huomion ensinnäkin niihin vakaviin taloudellisiin seurauksiin, joita tällaisen toteamuksen sisältävällä tuomiolla olisi SIAE:lle, koska lukuun ottamatta SIAE:n pidättämää osuutta maksunkantotoiminnastaan johtuvien kustannusten kattamiseksi hyvitykset on jo jaettu oikeudenomistajien hyväksi. Toiseksi ei ole epäilystä siitä, että SIAE toimi vilpittömässä mielessä ja täysin siinä uskomuksessa, että pääasiassa kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö on täysin yhteensopiva unionin oikeuden kanssa, koska tätä uskomusta vahvisti se, että tämän lainsäädännön pitkäkestoisesta soveltamisesta huolimatta komissio, joka oli tästä täysin tietoinen, ei koskaan esittänyt vastaväitettä mainitun lainsäädännön yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa.
- 59 Tässä yhteydessä on huomattava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tulkinnalla, jonka unionin tuomioistuin SEUT 267 artiklassa sille annettua toimivaltaa käyttäen antaa unionin oikeussäännölle, selvennetään ja täsmennetään kyseisen oikeussäännön merkitystä ja ulottuvuutta niin, että unionin tuomioistuimen tulkinnasta ilmenee, miten tätä oikeussääntöä pitää tai olisi pitänyt tulkita ja soveltaa sen voimaantulosta lähtien. Tästä seuraa, että tuomioistuimet voivat ja niiden täytyy soveltaa näin tulkittua sääntöä myös oikeussuhteisiin, jotka ovat syntyneet ja jotka on

perustettu ennen tulkintapyyntöä annettua tuomiota, jos edellytykset kyseisen oikeussäännön soveltamista koskevan asian käsittelylle toimivaltaisissa tuomioistuimissa muuten täyttyvät (ks. mm. tuomio 17.2.2005, Linneweber ja Akritidis, C-453/02 ja C-462/02, EU:C:2005:92, 41 kohta; tuomio 6.3.2007, Meilicke ym., C-292/04, EU:C:2007:132, 34 kohta ja tuomio 27.2.2014, Transportes Jordi Besora, C-82/12, EU:C:2014:108, 40 kohta).

- 60 Näin ollen unionin tuomioistuin voi ainoastaan poikkeustapauksissa unionin oikeusjärjestykseen kuuluvaa yleistä oikeusvarmuuden periaatetta soveltaen rajoittaa kaikkien asianomaisten henkilöiden mahdollisuutta vedota sen tulkitsemaan oikeussääntöön vilpittömässä mielessä perustettujen oikeussuhteiden pätevyyden kyseenalaistamiseksi. Jotta tällainen rajoittava päätös voitaisiin tehdä, kahden olennaisen edellytyksen, eli asianomaisten vilpittömän mielen ja vakavien vaikeuksien uhan, on täyttyttävä (ks. mm. tuomio 10.1.2006, Skov ja Bilka, C-402/03, EU:C:2006:6, 51 kohta; tuomio 3.6.2010, Kalinchev, C-2/09, EU:C:2010:312, 50 kohta ja tuomio 27.2.2014, Transportes Jordi Besora, C-82/12, EU:C:2014:108, 41 kohta).
- 61 Unionin tuomioistuin on tullut tällaiseen tulokseen vain hyvin täsmällisesti määritetyissä olosuhteissa erityisesti, kun vaarana ovat olleet vakavat taloudelliset seuraukset, joita aiheutuisi erityisesti vilpittömässä mielessä perustettujen sellaisten oikeussuhteiden lukuisuudesta, jotka perustuivat pätevästi voimassa olevana pidettyyn säännöstyöhön, ja kun on ollut ilmeistä, että objektiivinen ja huomattava epäselvyys – johon oli mahdollisesti myötävaikuttanut myös muiden jäsenvaltioiden tai Euroopan komission toiminta – unionin säännösten ulottuvuudesta oli saanut yksityiset ja kansalliset viranomaiset toimimaan unionin oikeuden vastaisesti (tuomio 27.2.2014, Transportes Jordi Besora, C-82/12, EU:C:2014:108, 42 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 62 Käsiteltävässä asiassa ensimmäisestä perusteesta on todettava, että unionin tuomioistuin lausui jo 21.10.2010 antamassaan tuomiossa Padawan (C-467/08, EU:C:2010:620, 53 kohta) sellaisen järjestelmän yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa, jossa säädetään yksityistä kopiointia koskevan maksun perimisestä erotuksetta kaikista digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista laitteista ja välineistä, mukaan luettuna tapauksessa, jossa muut kuin luonnolliset henkilöt ovat hankkineet laitteet ja välineet selvästi muuhun tarkoitukseen kuin yksityiskäyttöön tapahtuvaa kopiointia varten. SIAE ei näin ollen voi mitenkään väittää tulleen vakuuttuneeksi siitä, että pääasiassa kyseessä oleva lainsäädäntö oli yhteensopiva unionin oikeuden kanssa siitä syystä, ettei komissio ollut esittänyt vastaväitteitä tämän lainsäädännön yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa.
- 63 Toisesta perusteesta on joka tapauksessa todettava, ettei SIAE ole osoittanut vakavien ongelmien olemassaoloa, sillä se ainoastaan totesi, että hyvitykset on jo kokonaisuudessaan jaettu oikeudenhaltijoiden hyväksi ja ettei se ”varmaankaan kykene perimään tällaisia summia takaisin”.
- 64 Tämän tuomion oikeusvaikutuksia ei siis ole syytä rajoittaa ajallisesti.

Oikeudenkäyntikulut

- 65 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Unionin oikeutta – etenkin tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 2 kohdan b alakohtaa – on tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa yhtäältä sen edellytykseksi, että selvästi muuhun kuin yksityisen kopioinnin käyttötarkoitukseen tarkoitettujen laitteiden ja välineiden valmistajat ja maahantuojat vapautetaan yksityistä kopiointia koskevasta maksusta, asetetaan sopimusten tekeminen yhteisön, jolla on teosten tekijöiden etujen edustamisessa lakisääteinen monopoli, ja hyvityksen suorittamiseen velvollisten tai heitä edustavien toimialajärjestöjen välillä ja jossa toisaalta säädetään, että perusteettomasti maksetun maksun tilanteessa maksun palautusta voi vaatia ainoastaan näiden laitteiden ja välineiden loppukäyttäjä.

Allekirjoitukset